

Leder

Bjarne Tromborg

Formand, Dansk Optisk Selskab

Artikler inden for optisk kommunikation er i mange år typisk blevet indledt med en besværgelse som f.eks. "the rapid increase in the demands of transmission capacity requires access to..", hvorefter man har fremhævet sit eget emne inden for fotonik. Alligevel er de fleste af os troende blevet overraskede over, at fremtiden er over os her og nu. Gennem foråret og sommeren har vi oplevet en række firmaopkøb og –sammenlægninger, som demonstrerer en næsten ubegrænset tillid til kommunikationsområdet, herunder optiske teknologier.

Et af de mest iøjnefaldende eksempler er JDS Uniphases opkøb af firmaet SDL for 41 mia. US\$. SDL har ca. 1700 ansatte og producerer bl.a. højeffekt halvlederlasere, fiber lasere og litium-niobatmodulatorer.¹ De 41 mia. er ca. en faktor 140 gange SDL's årlige omsætning; så handlen vidner om en stærk tro på det fremtidige marked - næsten uanset hvordan milliarderne til handlen finansieres. SDL er ikke noget opstartfirma, så her gælder den sædvanlige logik for købmandsregning. For opstartfirmaerne gælder der andre regler; et lille firma med gode ideer og medarbejdere kan blive en guldgrube for et større firma med kapital, produktionskapacitet og salgsapparat. Det vrimler med eksempler på opstartfirmaer, hvor medarbejderne og specielt grundlæggerne er blevet forgyldte ved salg af firmaet. Det israelske opstartfirma Chromatis blev for nylig købt af Lucent Technologies for 4,8 mia. US\$, hvor de to grundlæggere ifølge sædvanligvis pålidelig kilde fik hver 700 mio. US\$. Vi oplever åbenbart en enestående periode i historien, hvor folk med teknisk ekspertise har særlige muligheder for den store gevinst; mange af vore danske optikkolleger i USA har set chancen og er søgt over i opstartfirmaer.

Dette nummer af DOPS-NYT ser på innovation, opstart af firmaer og igangsætning inden for optikområdet i Danmark. I den sammenhæng er det interessant at læse en netop publiceret rapport² fra Erhvervsfremmestyrelsen, udarbejdet under "Global Entrepreneurship Monitor" projektet. Rapporten analyserer de generelle forhold, der påvirker iværksætning, og tager ikke hensyn til de specielle forhold, der gælder for et højteknologisk område som optik. Man sammenligner dansk iværksætteraktivitet med forholdene i G-7 landene samt Israel og Finland. Det er der kommet en række observationer ud af, som maner til politisk handling. For det første konstaterer man en markant forskel i iværksætteraktiviteten fra det laveste niveau (Finland, Japan, Frankrig, Danmark, Tyskland) til det højeste (Israel, Canada, USA). Landene UK og Italien har en aktivitet i mellemområdet. Man ser desuden en positiv sammenhæng mellem iværksætteraktivitet og økonomisk vækst, som antyder, at op til en tredjedel af variationen i økonomisk vækst kan forklares ved forskelle i landenes iværksætteraktivitet. Der peges på mange grunde af social,

politisk, kulturel og økonomisk art til, at Danmark ligger markant lavere end f.eks. Israel, men der er tilsyneladende ikke en enkelt afgørende faktor. Det er oplagt at pege på, at udbytte/risiko-forholdet er for ringe. Det lave udbytte hænger bl.a. sammen med høj beskatning, for stort arbejde og for lav prestige ved iværksætning; den store risiko hænger bl.a. sammen med manglen på tilstrækkelig attraktive finansierings-

muligheder. Men det siges, at danskerne har "både historisk og kulturelt en stærk vilje og trang til at være selvstændige", så det er ikke håbløst at ændre vores placering på iværksætterskalaen. Det siges også, at iværksættersektoren "mangler rollemodeller og betydningsfulde personer, som har mediernes interesse og som viser stor respekt for iværksætteri – ikke fordi det er noget besværligt og vanskeligt, men fordi det er inspirerende og har stor samfundsmæssig betydning".

Dette nummer af DOPS-NYT viser, at vi inden for optik har sådanne rollemodeller, og at vi kan være med i den internationale udvikling på området. Det er ikke uden grund, at statsministeren i et interview³ på NKT har fremhævet telekommunikation, mikroelektronik, biokemi og optik som de områder, hvor danskerne har nogen af verdens bedste hjerner. Jævnførende ovennævnte eksempler kan man næppe heller klage over et lavt udbytte/risiko forhold inden for optiske teknologier, selv om det er lavere end i USA med samme indsats og held. Den eneste virkelige hindring for en udnyttelse af de nye muligheder for at starte firmaer inden for optik vil være manglen på højt uddannet arbejdskraft med teknisk ekspertise.

Som man ser, har DOPS-NYT fået ny redaktion. På bestyrelsens vegne vil jeg sige hjertelig tak til vor gamle redaktør Paul Michael Petersen, som har ydet en aldeles fremragende indsats for bladet. Og så vil jeg samtidig på bestyrelsens vegne byde den nye DOPS-NYT redaktion med Palle G. Dinesen som chefredaktør hjertelig velkommen. Den nye redaktion beskriver sine visioner for DOPS-NYT i en tiltrædelseserklæring side 5. Vi er hermed overbeviste om, at bladet er i de bedste hænder, og vi glæder os til fortsat stimulerende samarbejde med redaktionen.

Bjarne Tromborg

1. Se f.eks. www.sdli.com
2. Global Entrepreneurship Monitor, National vurdering af iværksætteraktivitet, Danmark 1999. Erhvervsfremmestyrelsen, ISBNnr 87-90704-89-4.
3. Nyrup: Vi skal forske os til vækst. Berlingske Tidende, den 5. juni 2000.